

לכתחילה] ולא תעשה זאת בישראל, אלא הבעל בעצמו צריך למנות את הסופר ואת העדים שיחתמו בגט.

אמר ליה עולא לרב נחמן, ואמרי לה ניש אומרים] שרב נחמן שאל זאת לעולא: מאחר דכשר, אמאי לכתחילה "לא תעשה זאת בישראל"?

אמר ליה: משום שחיישינן שמא תשכור האשה עדים שיאמרו בשם בעלה לסופר לכתוב גט ולעדים לחתום עליו, והסופר והעדים יעשו כן שסבורים שהבעל צוה כך.

והוינן בה: ומי חיישינן שיסכימו עדים לשקר עבור האשה?

והתניא: עדים החתומין על שדה מקח ועל גט אשה, לא חשו חכמים לדבר זה שמא חתמו העדים בשקר שלא בהסכמת הבעלים!

ומוכח מבריייתא זו, שאין לחשוש שעדים יעידו בשקר.

ומתריצינן: בבריייתא מדובר במעשה של חתימה על שטר, ואמנם מעשה לא עבדי [לא עושים] העדים מעשה לחתום בשקר, ואין לחשוש לכך.

אבל דבורא, לומר דבר שקר לאחרים לעשות, והאחרים סוברים שהבעל צוה, קאמרי עדים, ויש לחשוש לכך.

בשמים, שיש בה הרבה מינים. ודומה הוא לקופת הרוכלים, אלא שהרוכל יש לו יותר מינים, וקושר כל אחד בחבילה נפרדת כדי שיהיה מזומן לו כשיבקשו ממנו.

משנת רבי אליעזר בן יעקב — קב ונקי, שלא לימד הרבה כשאר חבריו, אבל מה שאמר בבית המדרש — נקי הוא, שתמיד הלכה כמותו.

רבי יוסי — נמוקן עמו, כמו שהתבאר לעיל.

רבי שמעון — טוחן הרבה, שונה הרבה, ומוציא קימעא [מעט], וכפי שיתבאר.

תנא הכוונה בזה ש"מוציא קמעא", שהיה משכח קימעא [מעט], ומה שמוציא כלומר אותם דברים מועטים שהיה שוכח, אינו מוציא אלא סובין שהוא פסולת, שלא היה שוכח אלא דברים שלא נראו לו שהלכה כמותן.

וכן אמר רבי שמעון לתלמידיו: בניי, שנו מדותי [למדו את תורת], לפי שמדותי [תורת] הן תרומות הנבחרות מתוך תרומות מידותיו הנבחרות של עיקרי משניותיו של רבי עקיבא. ולכן פסקי ההלכה שלי הם "ברירה אחר ברירה".

גופא, שנינו לעיל: אמר לשנים: "אמרו" לסופר ויכתוב ולפלוני ולפלוני ויהתמו, אמר רב הונא אמר רב: גט זה כשר [אבל

וקובע איזה חכמה נכונה.

המסורת הש"ס והמהרש"א בחידושי אגדות מביאים את פירוש הערוך שמבאר, שחכם לכשירצה היינו כשפותח שפתיו הוא ראש המדברים.

והמהרי"ץ חיות מבאר שכל הזמנים היו אצלו שוים, ובכל עת היה יכול להעמיק בחכמה, להפשיט עצמו מהעולם התחתון ולהשתדל בדעה ותבונה, ובכל עת להכנס לפנימיות התורה.